

Cuprins

1. Pokhara, 2001	9
2. Paisprezece ani mai târziu	23
3. Noi suntem pelerinii, stăpâne.....	33
4. Kabul.....	51
5. Un scurt zbor în Hindukush	67
6. Bam-I-Dunyan.....	85
7. Karakorum	101
8. Linia de control.....	119
9. Kashmir.....	133
10. Sfântul de pe munte.....	153
11. Sadhu și umbrele	173
12. Pe jos în țara tigrilor	193
13. Muntele periculos	209
14. Întoarcerea la Pokhara.....	225
15. Drumul către Kathmandu	241
16. Estul sălbatic.....	257
17. Regatul dragonului	273
18. Sălașul zeilor.....	291
<i>Mulțumiri</i>	305

LEVISON WOOD

PE JOS
ÎN HIMALAYA

Traducere de Ovidiu-Gheorghe Ruța

POLIROM
2017

Avea dreptate. Mi-am amintit că citisem despre asta în ziare. Niște teroriști locali se îmbrăcaseră în uniforma Cercetașilor din Gilgit, o forță paramilitară a statului, și îi luaseră prin surprindere în toiul nopții pe alpiniștii care nu bănuiau nimic, ucigând zece străini și un ghid pakistanez. De ce? Nimeni nu părea să știe, spuneau doar că acționau niște forțe întunecate.

— Pakistanezii dau vina pe indieni, a spus Malang. Spun că spionii i-au plătit pe niște ucigași să facă asta, ca să pună guvernul într-o lumină proastă.

Era clar că numele „munte ucigaș” nu mai era corect din punct de vedere politic.

— Dar, am insistat eu, probabil a făcut-o cineva din interior. Sunt foarte multe puncte de control ale poliției în zona asta. Cum ar fi putut teroriștii să ajungă până în tabăra de bază și apoi să fugă fără ca poliția să știe?

O clipă m-am întrebat dacă nu cumva una dintre numeroasele „agenții” încercase să obțină astfel o mărire de buget. Eram cinic, dar deja pierdusem șirul numeroaselor unități militare, grupuri paramilitare, servicii polițienești și departamente de securitate care concurează pentru controlul asupra acestor munți. Multe dintre ele sunt doar o versiune modernă a războinicilor tribali și a bandelor de bărboși care hălăduiau prin aceste zone, brutalizând populația, pe vremea Marelui Joc. Diferența era că acum făceau asta având cărți de identitate și automate AK-47.

Am urcat spre izvoarele râului Astore, apropiindu-ne tot mai mult de linia de control. Terenul era dificil de parcurs și uneori încercam să scurtăm drumul tăind de-a dreptul meandrele râului, folosind orice mijloace pe care le găseam disponibile. Uneori dădeam peste încropeli care sfidau moartea, folosite de localnici pentru a traversa acest curs de apă tumultuos. Într-o zi am studiat îngrozit un coș agățat de un scripete, pe care mi-l arătase Malang.

Negustorii locali făceau naveta de dimineață ghemuiți pe un palet din lemn cât un coș pentru picnic, legat cu o sârmă subțire

de un cadru de lemn, trăgând de o frânghie pentru a ajunge dincolo. La vederea unei asemenea construcții, ne-am oprit să-l întrebăm pe un bărbat care tocmai traversase dacă el credea că există vreun risc.

— E periculos, a spus. Dar eu fac asta de două ori pe zi.

N-am putut să rezist și am încercat și eu. A fost probabil cea mai înspăimântătoare cascatorie pe care m-am aventurat s-o fac. Am urcat în coș și m-am tras până pe partea cealaltă, convins tot timpul că aveam să cad în hâu și să mor. I-am trimis coșul înapoi lui Malang și i-am strigat, de pe cealaltă parte a canionului, să vină și el. Traversând râul, puteam să scurtăm drumul cu câteva mile.

L-am văzut pe Malang încremenind. Omul care urcase pe Noshaq, Tigru din Wakhan, imperturbabil chiar și la Paris, stătea acolo și dădea din cap.

— Eu nu fac asta, a spus.

Așa că a trebuit să mă întorc, făcând și invers acea traversare periculoasă.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu știu să înot.

Localnicul care ne urmărea, uimit că scripetele lui ni se părea atât de fascinant, era pe punctul să plece când Malang l-a întrebat dacă se întâmplase vreodată să cadă cineva în apă.

— Nu de ceva vreme. Ba nu, stai, a căzut anul trecut un băiat din alt sat. Nu i-au mai găsit cadavrul.

Am decis să rămânem cu picioarele pe pământ.

Pe măsură ce urcam, dealurile, care înainte fuseseră aride și stâncoase, se umpleau de copaci cu frunze veșnic verzi, dând scenei un aer alpin. Brazilii și cedrii acopereau munții cu o pătură de smarald, iar acele de pin ni se așterneau sub picioare, căptușind cărarea. Și mai sus am găsit luminișuri, plantații de orez cu spaliere și pășuni care păreau identice cu imaginile paradiziale pictate pe camioanele împodobite ce înțesau autostrada

Karakorum. Ajunseserăm la hotarele Kashmirului și era la fel de frumos cum îmi imaginasem. Distanța dintre Karakorum și Himalaya se parcurge pe jos într-o singură zi, dar aceste câteva mile vesteau o lume nouă – una mai puțin aspră, mai puțin stâncoasă și colțuroasă. La prima vedere părea mai așezată. Era un peisaj mai sigur pe sine, mai puțin supus schimbărilor.

Dar, desigur, era doar o iluzie optică. Pur și simplu mă dezobișnuisem să văd foarte multă verdeață. Dar ceva sinistru persista, atât în natură, cât și în privința oamenilor care trăiau acolo. Dincolo de fațada idilică părea să existe o neliniște creată de viețuirea în proximitatea violenței, pe care nu o poți dilua cu flori sălbatice, indiferent cât de multe ar fi ele.

Îmi era clar că și Malang începea să devină agitat. Cu cât înaintam spre sud, cu atât vorbea mai mult despre casă.

— Ce o să faci când ajungi acasă? l-am întrebat, știind că va trebui să ne despărțim peste doar câteva zile.

— Am să umblu pe jos, desigur, a spus el zâmbind. Tu vei continua să umbli în jurul lumii, iar eu voi umbla doar prin Pamir.

— Și copiii tăi?

— Vor umbla și ei. Băiatul meu deja participă la o expediție, pe post de cărăuș. Poate va ajunge și el un faimos om al muntelui, ca tatăl lui. Într-o zi vom urca împreună pe Everest. Acesta e visul meu, să fiu primul afgan care ajunge pe acoperișul lumii.

Toiagul lui, o ramură lungă de salcie pe care o tăiasse dintr-un copac, înțepa solul la unison cu piciorul său drept în vreme ce înaintam pe drumul pietros.

— Dar întâi trebuie să merg acasă și să câștig niște bani. Nu pot să vin cu tine în India, așa că o să mă întorc la oile mele. Poate le voi vinde și apoi voi urca pe muntele meu.

Gândul acesta părea să-l bucure foarte tare.

— Ce-o să spună soția ta? am întrebat.

— Aș vrea să vină și ea cu mine, dar e prea bătrână. Așa că poate îmi voi găsi una nouă.

Când am ajuns la Gorikot, cerul s-a întunecat. Simțeam că vine furtuna. La fiecare curbă dădeam de un nou post de control al armatei sau al poliției, plin de indivizi înarmați, bărboși și cu privirea oțelită.

De fiecare dată ne făceau semn să trecem mai departe, fiindcă le spuneam că ne îndreptăm către câmpiile din Deosai, ceea ce era o minciună nevinovată, dar îi făcea să nu ne prea pună întrebări. Parcul Național Deosai e un platou înalt aflat chiar la nord de linia de control. E un peisaj monoton și dezolant, care seamănă cu parcul național Peak District. Dând spre Kashmir, e populat doar de urși, lupi și marmote. Era un obiectiv turistic foarte popular înainte de 11 septembrie și m-am întrebat dacă soldații fuseseră instruiți să se poarte frumos cu străinii și să ne lase să trecem.

Pe drum erau foarte puțini alți călători. Părea că nimeni nu avea de ce s-o apuce în această direcție. Erau niște *bakhtwal* – păstori nomazi de neam gujar – cu corturile lor colorate și cai împodobiți. Au trecut de noi pe partea cealaltă a străzii și aproape că nici nu au catadicsit să ne bage în seamă. Mi-au amintit de kârgâzii pe care îi întâlniserăm în Wakhan. Poate că nomazii aveau ceva care îi făcea să fie atât de distanți sau poate că viața nestatornică le inocula o neîncredere față de orice persoană care nu făcea parte din tagma lor.

În afară de nomazi, mai treceau pe lângă noi din când în când, în viteză, camioane militare pline cu soldați. Aceștia păreau niște mumii, înfășurați în haine măslinii care îi protejau de frigul de la mare altitudine. Și aceștia ne ignorau, continuându-și drumul către graniță, probabil ca întăriri pentru trupele staționate mai încolo.

Era 1 iulie, călătoream pe jos de aproape o lună și străbătuserăm două sute cincizeci de mile.

Drumul cu prundiș a continuat încă douăzeci și șase de mile, până la poalele muntelui. Amândoi eram epuizați la finalul zilei,

căci nu prea mâncaserăm decât vreo câteva caise uscate, iar eu dormisem prost din cauză că un scorpion cam mare se tot plimbase prin fața cortului meu. Plouase mărunț aproape toată după-amiaza și era și cam frig. Niciunul dintre noi nu aștepta cu nerăbdare să ne luăm rămas-bun, dar știam că era inevitabil, indiferent de ce se întâmpla la graniță.

Chilam Chowki a apărut la poalele dealului, la vreo două mile distanță. Cele câteva colibe erau diferite de cele mai multe din valea rămasă în urma noastră, având acoperișuri de tablă. Cele mai multe case din sate erau făcute în întregime din lut și lemn, dar acestea luceau chiar și în ceața cenușie.

— Trebuie să fie ale armatei, a spus Malang. Nimeni altcineva nu are acoperișuri de metal.

Când ne-am apropiat, prezicerea lui Malang a părut să se adevărească. Am văzut vreo două camioane kaki, murdare, parcate acolo, iar în apropiere se aflau un container mare și verde pentru apă și un turn de pază. Ploaia mărunț s-a întezit treptat și în scurtă vreme eram uzi până la piele. Am mărit pasul în tăcere. Drumul părea să se termine brusc în acea așezare. Era o barieră de lemn cu contragreutate, vopsită în roșu și alb, dar nu se vedea nici țipenie de om. Părea un oraș-fantomă. Am înaintat către barieră. De partea cealaltă am zărit o cazemată de beton din care, printr-o deschizătură aflată în partea de sus, se ițea amenințător o mitralieră. Însă, înainte să apucăm să ajungem la barieră, cineva a strigat de pe o alee:

— Stop!

Un bărbat călare pe o motocicletă s-a apropiat huruind și a oprit lângă noi.

— Stop! a repetat.

L-am privit pe Malang.

— Cine sunteți? a întrebat bărbatul, care era îmbrăcat în civil.

Malang i-a spus că suntem turiști. Până să apucăm să-i dăm explicații, în jurul nostru s-au adunat și alții. Niște soldați în

uniformă ieșiseră din cazemată și ne înconjuraseră. Eu filmam și un paznic mi-a ordonat să opresc camera.

— Aceasta e o zonă militară. Asta e o cazarmă. Nu puteți înainta.

Am încercat să protestez. Conform hărții mele, drumul mai continua câteva mile, până la frontieră, la Minimarg, unde speram să reușesc să-i conving pe grăniceri să mă lase să trec dincolo.

— Imposibil, a spus individul de pe motocicletă. Drumul se oprește. Nimeni nu are voie să treacă mai departe.

Am privit de-a lungul văii, unde dealurile verzi erau ascunse pe jumătate de ceață. La doar câțiva kilometri în față era India sau, mai bine zis, mult disputatul Kashmir, unde visam de atâtea luni să ajung. Iar eu stăteam la graniță, certându-mă în ploaie cu un caporal semianalfabet. O încâlceală de sârmă ghimpată se întindea peste marginea drumului pentru jeepuri. Stropii de ploaie de pe ghimpii ruginiți picurau în bălți mohorâte.

— Nimeni nu are voie să treacă mai departe, a repetat el încet. Aceasta e Linia de Control. Acolo e dușmanul nostru și nu vă putem lăsa să treceți. E prea periculos.

— De ce e prea periculos? am întrebat, vrând să-i înțeleg logica.

— În primul rând, acolo e un mare câmp minat.

Nu aveam cum să-l contrazic. Mai fusesem pe câmpuri minate și știam că nu e bine să mă joc cu ele. Deci cam asta era. Aici era capătul drumului. Abia ajunseseam în Himalaya și deja fusesem oprit, dar nu de natură, ci de politică.

— Aici ne luăm rămas-bun, a spus Malang.

Tot drumul nu își pierduse zâmbetul. Oricum nu avea de gând să vină în India, dar insistase să mă conducă până la graniță sau cât mai aproape de ea. Își îndeplinise admirabil misiunea. Știusem de la început că îmi va plăcea de el. Ne-am promis să rămânem prieteni și să păstrăm legătura.